

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de donăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Rezervele antantei.

Sibiu, 22 Noemvrie n.

Cu aclamări sgomotoase și cu aplause aproape delirante a fost primită în casa de jos a Angliei vorbirea pe care a ținut-o în una din zilele săptămânei trecute domnul Winston Churchill în fața deputaților țării sale. Așa scriu ziarele mari din lumea întreagă, pentru că marele eveniment a fost telegrafat imediat în toate părțile lumii. Ziarele din Londra au scris apoi în ziua următoare lungi articole de fond despre aceasta memorabilă vorbire, iar prim-ministrul Angliei, domnul Asquith, și-a precizat părerea asupra ei astfel: A fost frumoasă, foarte frumoasă, dar se cuprind în ea lucruri, cari nu trebuiau se fie spuse, și lipsesc din ea lucruri, cari negreșit trebuiau se fie spuse.

Dar cine e domnul Winston Churchill? Până eri-alaltăeri era membru al actualului guvern englez, vinovat în fața istoriei și a posterității pentru urzirea actualului războiu mondial, dar a eșit acum de curând din guvern, pentru că unele ambițiuni personale i-au ramas nesatisfăcute. Guvernul englez, compus din prea mulți ministri, a ales adevărat un comitet mai restrâns de cinci membri, care să se ocupe în special cu afacerile războiului, și în acest comitet domnul Churchill n'a fost ales. De aci supărare și demisionare, însă cu promisiunea, că ofițer fiind, va pleca la front, la regimentul seu, care se află în Franția.

Înainte de a pleca însă la front, — dacă peste tot va pleca, — domnul Churchill a aflat de necesar să-și repare nițel popularitatea sdruncinată, ceea ce, după aclamările sgomotoase și aplausele aproape delirante despre cari scriu ziarele că le-ar fi încasat în casa de jos a Angliei cu vorbirea rostită acolo, se pare că i-a și succes.

Ce a spus domnul Churchill în vorbirea sa? A spus, că pentru a câștiga războiul, pentru Anglia nu e necesar, ca Germanii se fie scoși și respinși de pe întregul teritor pe care-l țin ocupat, și nici ca frontul lor se fie spart câtă vreme acesta se află în afară de hotarele Germaniei, pentru că Germania va fi probabil învinsă mai cu temei în anul al doilea, ori al treilea de războiu, decât cum era învinsă atunci, dacă trupele aliaților ar fi intrat în primul an de războiu în Berlin. *Anglia formează rezervele aliaților, și va veni timpul, ca rezervele se fie aruncate în câmpul.*

Aceasta e esența celor spuse de Churchill și pentru aceste contuse păreri a încasat «marele bărbat de stat» al Angliei aprobări sgomotoase și aplause aproape delirante, plus laude în prim-articolele ziarelor din Londra. De ce oare? Pentru că modul de gândire al lui Churchill e modul de gândire al fiecărui Englez; dorința lui e dorința tuturor, ca Anglia se formeze și pe mai departe rezervele pe seama aliaților, Anglia se nu între prea tare în foc, ci numai cu mici trupe, iar

jertfele cele mari, reclamate de războiu, aducă-le ceilalți. Belgia a sângerat, Sârbia e aproape nimicită, Rusia e binișor bătută, Franția nu se poate mișca, iar Italia a jertfit sute de mii de vieți fără a fi putut cuceri dela noi o palmă de loc măcar, — iar Anglia stă încă la o parte cu rezervele ei, până în anul al doilea, ori al treilea, sau poate chiar al patrulea de războiu, când apoi va năvăli asupra Germaniei și o va bate bine, — dacă va mai fi nevoie! Sângereze însă deocamdată ceilalți, căci ce ști ce poate aduce ziua de mâne!

E artă nouă militară aceasta, invenția domnului Churchill, care e ofițer, și are de gând se plece la front, dar e o artă, care cu toate că place foarte mult Englezilor, cari l-au remunerat cu aclamări și cu aplause, n'are se fie acceptată de generalisimul francez Joffre, care știe mai bine decât Churchill, că rezervele, cari așteaptă până sunt bătute de tot trupele principale și numai atunci le vin întru ajutor, sunt niște rezerve netrebne și de nici un folos. Stee deci în rezervă Englezii și mai departe, cum le convine lor, și lase se fie bătuti aliații lor la toate fronturile, căci atunci cu atât mai ușor vor fi și ei nimiciți, fie în al doilea, fie în al treilea an de războiu. Ne convine deci și nouă arta militară a lui Churchill, și nu putem decât să-l felicităm pentru inventarea ei. Are să ne fie nouă, puterilor centrale, de mare folos.

Cassarea literilor cirile. Nu e mult decând guvernul Bosniei și Herțegovinei a dat ordinațiune, prin care oprește întrebuințarea literilor cirile și introduce înlocuirea lor cu literile latine. Ordinațiunea aceasta a fost astfel înțeleasă, că peste tot literile cirile vin cassate și înlocuite cu literile latine. Se dă însă acum explicare oficială ordinațiunii și se spune apriat, că inovația a fost introdusă numai pentru oficiile publice, cari nu mai pot folosi literile cirile, ci au se scrie cu litere latine; în viața particulară însă cirile pot fi întrebuințate și în viitor și orice act sau document scris cu litere cirile și prezentat vreunui oficiu public din Bosnia și Herțegovina are se fie acceptat, dar răspunsul ori rezoluția se dă cu litere latine. Rămâne mai departe intactă întrebuințarea literilor cirile în biserică, la tipărirea cărților bisericesti și peste tot în administrația internă a bisericii ortodoxe din Bosnia și Herțegovina.

Francezii doresc pacea. Se știe, că motivul intrării în războiu a Franției culte și luminate, alături cu Rusia barbară și necivilizată, a fost dorința de a se face reîncorporarea provinciilor Elsața și Lorena, pierdute la 1871, pentru cari Francezii de patruzeci și mai bine de ani se pregătesc la lupta de ravanșă cu Nemții. Înălțeg inse acum Francezii, că Germanii nu sunt de învins, nici cu ajutorul Rusiei, dar nici cu ajutorul Angliei și al Italiei, și de aceea nu mai reflectează la reîncorporarea Elsaței și Lorenei, ci numai la regularea poziției de drept a acestor două provincii. După un ziar imparțial din Elveția, condițiile de cari leagă Francezii sistarea dușmăniilor între Francezi și Germani ar fi adevărat acum următoarele: În chestia coloniilor Franția e gata se facă *concesiuni Germaniei*, dar numai pe lângă *regularea poziției de drept a Elsaței și Lorenei*, astfel,

ca provinciile acestea să facă parte din Germania, nu însă din Prusia. Să-și primească adevărat autonomia, în cadrele imperiului german. Adevărat, că condițiunile acestea de pace sunt ale socialiștilor din Franția, nu ale guvernului, dar în Franția socialiștii sunt atât de tari, încât pot să-și impună și guvernului voința lor. Și astfel se vor adevăra vorbele noastre, că domnul Briand a venit la putere în Franția ca se predice continuarea războiului, dar ca se pregătească totodată și calea pentru legarea păcii.

Libertatea germană.

— Părerile lui Chamberlain. —

Libertatea este o idee, o știm aceasta dela Kant. Nici un om nu se naște liber. Cine vrea să aibă libertate, are să lupte ca să-și o câștige. Pentru aceasta e nevoie de instrucție și de oțelire, de ridicarea metodică a minții peste nivelul datelor primordiale, până când are loc cea descătenare, care merită denumirea de libertate.

Libertatea este facultatea de a cuprinde cu mintea ansamblul tuturor împrejurărilor și de a le aprecia în mod liber, neinfluențat. Libertate extraordinară, neprecedată de libertate internă, nu este libertate, ci anarhie.

Concepția Englezului despre libertate este, să poată călca peste pașiștea aleelor, fără să fie oprit de sergent; să nu fie împiedecat de îndatorirea serviciului militar ca să plece în lume după aventuri, la vârsta de 16 ani; să poată părăsi școala din clasa II-a și să între scriitor la un avocat, pentru ca să devină singur avocat pe această cale în câțiva ani, fără a fi constrâns la studii juridice greoaie etc. etc.

E adevărat, că Germanului nu i e permis să bălătoarească pașiștea și nici n'are latitudinea să-și croiască viața după bunul lui plac, ci e obligat să sacrifice patriei comune scumpii ani ai tinereții lui, și mai târziu multe din săptămânile lui de întremare, și pe lângă acestea chiar sângele lui, dacă e nevoie. Nici o carieră mai înaltă nu-i e deschisă Germanului, dacă nu-și însușește întinse cunoștințe generale, în afară de cele speciale carierei. Dar îl fac aceste constrângeri mai puțin liber decât e Englezul? Oare superioritatea neînfrântă a Germanului nu e de natură morală? Și ce alt înțeles poate avea aceasta, decât că el lucrează liber? El însuși voește ceea ce trebuie să facă, o vrea din toată inima.

Soldatul englez, francez ori rus, trebuie să facă ceva, cu ce voința sa nu stă de loc în legătură; în cazul cel mai bun e mânat de patima oarbă de distrugere, nenaturală firei lui, dar care i-a fost sugerată numai prin minciună sistematic organizată. Și ridicarea de nivel a burghezului german de-asupra burghezului altor națiuni nu se datorește oare culturii lui? Acea cultură, care i este impusă de națiune cu severitate inflexibilă și mulțumită căreia individul devine o personalitate capabilă de a judeca liber?

Și chiar nenumăratele silnicii, cari ne incomodează așa de greu pe noi, străinii, când călcăm pentru prima oară pământul Germaniei, toate opririle: să nu faci cutare ori cutare lucru, toate reștrângerile: să faci numai cutare ori cutare, peste cari dai de îndată ce deschizi ușa, în definitiv sunt ele altceva decât măsuri de ordine, de cari beneficiază generalitatea, măsuri cari e posibil să fie uneori ceva exagerate, dar considerate în total sersesc ca școală sănătoasă de auto-disciplină și de respect pentru dreptul altora?

Martin Luther ne spune: «Trupul nu trebuie să aibă libertate», mai curând să se recunoască fiecare «sclavul tuturor». Și adaugă: «însă în minte și în consecință suntem cei mai liberi de orice sclavie: nu credem nimănu, nu ne încredem în nimeni, nu ne temem de nimic, afară de creștinism».

Nu știi, dacă Englezii de astăzi consideră pe Martin Luther drept om liber; mă tem, că majoritatea covârșitoare chiar dintre cei cari trec drept culți, știe tot atât de puțin despre dânsul, cât știe regele lor despre Goethe, probabil cunoscându-i numai numele. Și dacă ași mai pune să vorbească pe Frideric cel Mare: «Ah fără libertate nu există fericire!», de sigur că-mi vor riposta, că acesta a fost un tiran.

Dar pe noi ne învață experiența cum se capătă libertatea. Libertatea nu e lucru eteric, care plutește în aer și pe care-l poate obține cine vrea să-și întindă numai mâna să-l prindă. Libertatea germană — adevărata libertate — a fost *voință* și a fost realizată de Luther, de Frideric, de Kant, de Goethe, de Wilhelm v. Humboldt, de Bismarck și de alți mii, — de fiecare în măsura puterilor lui, — cari au călcat pe cărările lăse de marii creatori ai libertății. O libertate negermană nu este libertate.

Acest lucru l-a simțit Goethe, când avu prilej să observe în preajma anului 1792, că multe conștiințe germane încep a cădea sub imperiul unui fel de spirit de libertate, al unei tendinți spre democrație; «pare că nu-și dau seama», scrie el, «de tot ceea ce trebuie să piardă spre a ajunge la un problematic câștig», și cu amărăciune condamnă această «scrântire de sentimente», la imitarea căreia e îndemnată din nenorocire firea germană.

Germania și a câștigat acest bun neprețuit, libertatea, în cursul unor seculare lupte cu armele și cu spiritul. Această libertate germană este un produs specific german; omenirea n'a mai cunoscut ceva asemănător; libertatea germană stă cu mult mai pe sus de libertatea elenică și e clădită mai larg și mai solid de cât libertatea efemeră, care nu se poate împotrivi, nici vrăjmașului extern, nici înclinărilor delictuoase interne.

Caracteristic pentru libertatea germană este conștiința pază a întregului; toate părțile individuale din

organismul imperiului își păstrează ființa lor neatârnată și totuși se constrâng față de buna rânduială a întregului. Tot așa se constrâng fiecare individ din fragedă copilărie în folosul colectivității: acesta e primul pas pe drumul spre libertate. Numai o astfel de libertate poate fi sigură pe durată! Astfel pentru prima oară din istoria omenirii a fost posibil să apară libertatea ca creație cuprinzătoare și durabilă. Asupra acestui lucru trebuie să ne fixăm atenția mai întâi de toate.

«Libertatea nu îndreptățește la samovolnicie, ci la respectul adevărului», a zis Richard Wagner. Dar cum se poate croi o colectivitate întreagă, o întreagă nație, în construcția ei politică și spirituală, nu pe baza bunului plac, ci pe aceea a adevărului? Înălțătura manifestată a Germaniei în războiul actual ne dă răspunsul. Acest lucru trebuie opus prostițiilor triviale, pe cari le auzim dela regi, miniștri, oratori și poeți.

Asupra felului de libertate, pe care l-ar avea de dăruit Rusia, nu e nevoie de vorbit; de asemenea nu e de loc de insistat asupra felului de libertate, care s'ar putea aștepta dela sârmana Franța, tradată și mulsă, țara corupției politice și a frazelor goale. Iar Anglia înțelege prin libertate numai dreptul pumnului, și adevărată asemenea drept exclusiv pentru sine; din nemăsuratul ei imperiu colonial nu răsare măcar o singură scântie de intelectualitate. Somități sunt creșcătorii de vite, negustorii de sclavi, angrosiștii de mărfuri, exploataorii de mine, și pretutindeni domină acel bun plac neînfrânat și acea brutalitate, cari apar totdeauna acolo, unde cultura spiritului nu le înăbușe continuu, brutalitate, pe care Rudyard Kipling, cel mai popular poet actual al Angliei, are îndrăzneala să o apoteozeze, ca cea mai mare forță și glorie a poporului englez.

Continuarea existenței pe pământ a libertății și a dezvoltării ei mai departe este astăzi legată de victoria armelor germane pe deoparte, și pe de alta de aceea, că Germania să-și rămână și după victorie credincioasă sie însăși. Și precum libertatea, — care la început nu a fost decât visul și opera sperată de câțiva inspirați, și nici astăzi nu e pricepută complet decât de cei favorizați de fire și de împrejurări, — precum libertatea pătrunde din ce în ce tot mai mult în tot poporul german, lucru pe care-l vedem astăzi în război, când au alergat imediat sub arme milioane de cetățeni, cari nu datoresc serviciul militar, deci din libera lor hotărâre:

tot așa se va extinde această libertate germană treptat asupra întregii lumi, care va veni în atingere cu spiritul german. Libertatea adevărată va produce altă cimentare decât a produs Jingo. Iar limba germană, — sfântă depozitară a acestor mistere — care, încetând să fie desconsiderată chiar de fiii ei din țări streine, va fi întrebuințată pretutindeni și îmbogățită, — devenind mondială va educa treptat către priceperea libertății și pe celelalte popoare, pe cât firea lor o va permite, și le va face astfel stăpâne pe libertate. Dăruiescă Dumnezeu Germaniei această victorie!

Vederi și convingeri.

— O recentă publicație. —

Primum la redacție broșura cu titlul *Politica națională română*, articole publicate în «Românul» în anul 1891 de *Take Ionescu*, urmate de cuvântarea dsale ținută la Craiova în ziua de 18 Octomvrie 1915, cu o concluzie scrisă de Un fost aderent, București, 1915.

În cele unsprezece articole, publicate de dl Take Ionescu la 1891, se apără politica națională românească, așa cum a fost croită și susținută de fruntașii vechi și noi ai vieții publice din România.

Autorul lor vorbește lămurit și frumos, între altele, despre «inimicul firesc» al românilor, despre imperiul țarilor, care voiește «să ne șteargă din cartea neamurilor»; despre soartea Basarabiei, unde românii «sunt singurii robi din lume, cari nu au voie nici să citească o carte în limba lor», și unde rușii nu cruță nici un mijloc spre a-i desnaționaliza; despre «crudul adevăr», că «în nădejdea revanșei, Franța a părăsit Orientul, că ea, din contră, curtenește o alianță, a cărei victorie ar însemna nimicirea noastră», — și multe alte lucruri cuminiți, care au ridicat pe dl Take Ionescu la fotoliul de ministru în mai multe rânduri.

În discursul rostit la adunarea națională din Craiova, în 18 Octomvrie 1915, dl Take Ionescu afirmă însă tocmai contrarul dela cele spuse în 1891. Acum rușii, ca prin minune, au încetat de-a mai fi arătați ca dușmanii noștri firești, Basarabia va să zică răsufle în perfectă libertate și din mila Rusiei citește fericită cărți românești cu diuimul; iar Franței, surorii noastre latine, îi datorim unirea principatelor și «toată această cultură cu care ne mândrim»; alătura cu dânsa Rusia, Anglia «se luptă pentru libertatea (!) popoarelor»...

Cum se face o schimbare așa de radicală a convingerilor și vederilor în mintea unui bărbat de seamă al țării?

La această întrebare broșura ne dă următoarea explicație: Take Ionescu e *advocat*, care se simte dator a pleda ori ce cauză și în drept să spună ceea ce în împrejurările date se potrivește cu interesele speciale ale clientului său: la 1891 pleda cauza poporului român, care l-a și răsplătit pentru osteneala lui cu un portofoliu ministerial în patru rânduri; astăzi dl Ionescu are *alt* client și e nevoit a spune ceea ce se potrivește cu interesele speciale ale acestuia.

Etă, prin urmare, că noi ardelenii rămași la vetrele noastre, când suntem ispitii să citim discursuri «naționale» ca cele dela Craiova, trebuie vrând nevrând să exclamăm:

Apără-ne Tu, Doamne, de prieteni; căci de dușmani ne apărăm noi! X.

Războiul.

La frontul dela răsărit armata arhiducelui Iosif Ferdinand a respins un atac mai mare rusesc. Pe celelalte locuri situația e neschimbată. La frontul dela apus e foc de artilerie, luptă cu granate de mână, în general însă nici o schimbare.

La frontul italian s'au început de nou atacurile dușmanului, mai ales asupra capului de pod dela Gorizia. S'a continuat și bombardarea orașului. Atacuri s'au dat și la Doberdo, la Monte San Michele și San Martino, dar Italianii au fost respinși pretutindenea. La Zagora dușmanul intrase în tranșeele trupelor noastre, dar a fost scos earășii din ele și alungat.

În Sârbia armata generalului Kóvess a cucerit localitățile Nova-Varos, Sjenica și Rașca, făcând mai mulți prizonieri, armata lui Gallwitz a înaintat până la Pregolaț, făcând și ea mai mulți prizonieri, iar Bulgarii ar fi intrat în orașul Monastir. E vorba, ca la Pristina să se unească trupele germane și austro-ungare cu cele bulgare, operând împreună mai departe. Sârbii sunt acuma scoși din întreaga Sârbie veche. Mai au o bucățică de teritoriu din Sârbia nouă, apoi rămân fără țară.

Pomenirea morții reginei Elisabeta.

Vineri, în 19 Novmrie n. la orele 8 dimineața s'a oficiat în biserica catedrală un parastas solemn din partea P. Cuvioșiei Sale. *Dr. Eusebiu R. Roșca*, arhimandrit, director seminarial, asistat de presbiterii *Dr. Vasile Stan* și *Dr. Aurel Crăciunescu*, și de diaconii *Dr. Octavian Costea* și *Dr. Gheorghe Comșa*, întru pomenirea prealuminății și preînălțatei reginei noastre Elisabeta.

Biserica noastră catedrală era plină de elevii seminariali și de toți elevii noștri dela școlile din Sibiu, și prin aceasta s'a manifestat din nou alipirea noastră tradițională, în modul cel mai impunător, față de prealuminata noastră casă domnitoare.

După oficierea parastasului, s'a ținut la seminarul „Andreian” o ședință festivă întru amintirea prealuminății regine Elisabeta și prin rostul profesorului Aurel Popoviciu s'a dat în fața elevilor seminariali expresia durerii adânci ce o îndurăm și simțim și noi fiii neamului

românesc pentru pierderea preabunei noastre regine.

Cuvântarea profesorului Popoviciu a fost la înălțime și cei prezenți s'au putut convinge și mai deplin despre loialitatea poporului nostru față de falnică dinastie. Iar elevii seminariali, viitorii preoți și dascăli, au primit povața înțeleaptă și creștinească de a duce cu ei în satele românești iubirea cea mai nepregătită, prin care și în trecut s'a distins atât de mult preoțimea și învățătorimea românească față de casa domnitoare.

Festivitatea s'a încheiat prin răsplătirea oratorului cu ovații meritate, rămânând impresia generală, că neamul nostru între orice împrejurări se știe arăta demn de o soartă mai bună. C.

Din viața societății „Andreiu Șaguna”.

De Dr. Gh. Comșa.

(Urmare.)

În deursul anului prin donațiuni și procurare din bugetul societății biblioteca s'a sporit iară, ajungând la 3135 opuri în 3616 volume, și la despărțirea în două biblioteci, a elevilor din secția teologică a constat din 2062 opuri în 2438 volume, iar a elevilor din secțiunea pedagogică din 1073 opuri în 1178 volume. De aici înainte până la zidirea noului edificiu seminarial embele societăți își poartă afacerile independent de oală. Cabinetul de lectură e comun, însă fiecare societate își are zărele și revistele sale abonate și gratuite. De asemenea și sala de bibliotecă e comună, dar cărțile sunt așezate în dulapuri separate. Mijloacele de sporire a bibliotecii deasemenea s'au separat.

În anul 1910/11, la încheierea activității societății cea teologică constă din 2226 opuri în 2707 volume, iar cea pedagogică din 1255 opuri la 1400 volume.

S'a despărțit deci în două societăți coordonate societatea veche a elevilor seminariali, dar pentru aceea societățile coordonate sunt mănate spre aceleași doruri și idealuri sub numele datelor de viață al fericitului în Domnul Arhiepiscop și Mitropolit Andreiu baron de Șaguna. Amândouă se inspiră din idealurile mărețe ale fericitului Andreiu în memoria căruia embele societăți, în fiecare an aranjază câte o ședință festivă în presara st. Andreiu, iar în ziua de 16/29 Iunie a fiecărui un peregrirează o comisiune comună la mormântul celui, care a fărâmat norțle case de ramă, cu cari a fost nesimțitorul nostru îngrădit veacuri de-a rândul. Nu bat vâzduhul cu mîntea cea ce stau 3 ani de zile în semioar ca membrii ai societății, ci să-și arșesc prin toți pașii un cult pentru marele Andreiu, să-și arșesc un act de cea mai mare însemnătate pentru neamul nostru, căruia mâna sortii puțin bărbat i-a dat spre venerare. Și să-și arșesc aceasta în acea nădejde tare, că va veni ceasul, când Fiul Omului va ridica și neamul nostru obdit la acea stare de dezvoltare, la care îl îndreptățește cuvintele Dumnezeului Isus dela Matei 5,48: „Fiți desăvârșiți precum și Tatăl vostru cel din ceruri este desăvârșit”. Desăvârșirea pământească voiește să o realizeze între altele și prin societățile, resp. societățile coordonate

FOIȘOARA.

Insemnătatea cărților bisericesti

din primele trei veacuri ale literaturii românești.

— Conferință. —

De Gh. Maior.

(Urmare.)

Dar mi s'ar putea pune o întrebare: Când s'a făcut acest lucru? Răspunsul e firesc: Nu mult după înființarea sau închinarea mănăstirii. Dar pe când ar fi fost să ne atingă hussitismul, o parte bună din gândul de a preface în românește Cuvântul lui Dumnezeu, de sigur trecuse la faptă. Hussitismul numai întărește conștiința binelui și în celce a scris și în a celor ce stiau de scrisul lui. Cu ivirea hussitismului s'au început mai intensiv descoperirile de către preoți și călugări, cari duc unul sau mai multe exemplare chiar și peste graniță.

Frumosul argument al dlui Iorga, scos din limba celor trei texte vechi, cari au ajuns până la noi, îmi dă tăria să sustin, că traducerea e mai veche decât data la care înveția hussită a pătruns mai adânc în Ungaria: ceva peste Dobrița. — data la care vor fi luat și unii dintre Români cunoștință de noua mișcare. Iar cuvintele latinești, puternice și expresive, ba chiar răstăcirea catolică, referitoare la dogma sf. Treimi, — strecurată în traducere, — de monstru mai mult decât orice, că sub ce influență s'a răscolit gândul unor traduceri românești, și că acele traduceri ce țină au

urmărit: cunoșterea părților din sf. Scriptură, din cari ferveții catolice scoteau cu deosebire citatele și argumentele. Faptul, — că nu se traduce din Testamentul Vechiu ce se poate afirma cu toată siguranța, — nu e dovadă despre influența hussită la noi. Nu se traduce, fiindcă nu este lipsă de el. Părțile dela vecernii, singurele părți din T. V. în serviciul divin, — sfârșit de psalmi, nu au avut așa însemnătate mare, ca să ceară traducerea lor. Psalmii da! Pe lângă f umșetea lor, pe lângă deasa lor folosire în fiecare slujbă bisericăască, versurile lor sunt folosite ca argumente dogmatice, și încă cât de des. Evangeliile, Apostolul, la tot cezul că nu au fost traduse. Cel din urmă ni s'a și păstrat în o copie defectuoasă.

Iată dar, cum s'a făcut primul început în scrisul românesc. Nu streinii ni l-au dat, ci propriile noastre năczuri. Ceeace ne spune dl Adamescu, se întâmplă mult mai târziu și nu la noi, unde s'a făcut acest început. Va fi contribuit poate și hussitismul și literatura religioasă ungurească, dar numai au întărit conștiința începătorilor noștri de scris românesc, lucrul însă e greu de admiri. Tiparul încă nu era cunoscut, iar faima unor traduceri din Cartea sfântă, cu deosebire dela confesie la confesie, va fi trecut foarte greu.

Așa cred că am limpezit mai corăspunzător cu firea și năczurile noastre începutul scrisului românesc. Așa s'a născut originalul psaltirii dela Voronet, așa al psaltirii Scheiane, așa al Prexului Voronetean, și așa al unor părți din Textele Măhăcene.

Și fericitul început avea să fie grăuntele mic, care o bucată de vreme lucrărea ascuns în pământ sub puterile ce împrejmuesc, și apoi deodată se ridică, arată franze, floare, spic și roadă. El dă dreptul și noblețea de a sta în fața Domnului limbii românești, care avea să ajungă departe, să vorbească tuturor celor de ungrai, chiar și în casa Tatălui cereș, avea să scotocească urghiuri e cele mai tainice ale sufletului românesc. E grăuntele, care purta în sine limba și literatura bisericii noastre, limba și literatura noastră, conștiința și mândria națională.

Preoții neștiutori de slăvonești, dar cari au putut învăța cât de cât arta de a prinde în buchi gândurile, au găsit o binefacere a cerului în aceste prime traduceri și n'au cruțat cheltuiala și osteneala, ca să-și copieze câte un exemplar. Și așa ajung copiele lor până departe, la Voronet, în mâna lui Coresi și a unui Radu Gramăticul. Ba însuși poporul simte, că limba lui are dreptul la viață. (Ni se păstrează o epistolă românească din 1521).

În vremea aceasta Apusul e zguduit de mișcarea mare a lui Luther, care cu repezeală uimitoare, ajutat și de soartă, care trimisese la noi pe Turci, și de invenția lui Gutenberg, — pătrunde până departe în colțurile Ungariei. Ai noștri conlocuitori, cari fără multă cumpănă și judecată s'au declarat aderent ai reformei germane, văzând cum se lăsece și alte reforme în Ungaria și în Ardeal, s'au gândit o clipă că ar fi bine să atreagă pe partea lor și pe Români, dar nu din dragoste, și nici ca

să-i lumineze nici pentru confesia lor, ci numai din egoism, care în clipa următoare le demonștră, că aceste slugi ale lor ar putea ajunge să ceară drepturi egale, ce ar fi o umidire pentru ei, și atunci s'au mărșărit la negocia de cărți românești. Dar gândul lor de-o clipă a fost de-o valoare neștearsă pentru noi.

Sașii din Sibiu se gândesc la un catehism pentru „supuși” români ai magistratului lor; iar cei brașoveni, mai precauți, având de a face cu Români mai culti, mai fruntași, le institue un predicator român, iar pentru textele române din Sf. Scriptură, despre cari și *Haneșiu Beagneriu* va fi avut cunoștință, caută pe cineva, care să le treacă prin teascul lui Honterus. Și nu li a trebuit mult, căci dau peste un bărbat, care se angajează bucuros la un asemenea lucru pentru tot restul vieții lui.

Să cunoștem puțin catehismul dela 1544 din punctul nostru de vedere. Dl Iorga ne spune, că e astfel tradus, că se putea înțelege de oricine în orice parte a României. Cuvintele sunt așa fel alese; dar în aranjarea sintactică se observă influența germană („că ne va pre noi asculta”). Dar nu aceasta am voit să o scot în relief, ci că traducătorul e un preot român din Săliște (dl Iorga ne spune) care știa limba germană și cunoștea cărțile vechi în limba noastră, că „Tatăl nostru” din Catehism e cel din Evangalia verh.

Deci cărțile maramurășene străbătuseră Ardealul în copii. (Va urma.)

de lectură, sare mărirea lui Dumnezeu și „pre binele și fericirea acestui neam cu viitor”. Cărgina și putregăul și se lăpse de trupul vieții noastre naționale, și de aceea societatea e un mijloc, pentru că umăr la umăr să formeze zid de brațe și de piepturi, care să nu se înspăimânte de nimic și să reziste tuturor încercărilor frivole.

Păgînile scrise de mine cu o foarte modestă pretenție cred, că formează totuși o iconă în cadre mici despre o durată de timp a vieții intelectuale și morale a tinerimii seminarului centenar.

Fără îndoială este, că progresul societății de lectură a stărnit în mare parte dela conducătorii ei. Mai ales la începuturile societății și până după primul jubileu, profesorii seminarului ca conducători erau atât de activi în sfera societății, înima lor bătea atât de tare pentru interesul membrilor societății, încât era o adevărată întrecere când venea la ordine ziua chestiunii alegeți de president la societate. Se poate cu tot dreptul spune, că dela conducătorul societății stărnă și stărnă și astăzi mersul regulat al afacerilor de orice natură. Poate date de profesori ca conducători erau urmate cu drag, căci ele eroiau drumurile spirituale, pe cari au căștigat și pășese și azi preoții și dascălii români, ieșiți de pe băncile seminarului „Andreișni”. Din cauză din reorânduială, însă, firea profesorilor a făcut un cosmos, a produs o ordine de idei, care într-adevăr a putut să minuneze pe mulți și să-i facă să admire rezultatul muncii depuse de profesorii între zidurile seminarului. Ați prezidenții, cât și vice-prezidenții se alegeau dintre elementele cele mai serioase și mai liminate, ceea ce se întâmpla și astăzi. Aproape toți foștii conducători, — atât prezidenți, cât și vice-prezidenți, — au dovedit și afară de societate, că numai lor se cuveneau posturile acelea onorifice. Afu de potrivit a da aici un cunoscut al foștilor prezidenți și vice-prezidenți până în ziua de astăzi.

În anul 1868 prezident prof. răposat Ioan Popescu. În anul 1868/69 semestrul I. Zăharie Boiu, semestrul II. Ioan Popescu. În anul 1869/70 semestrul I. Dr. Ilarion Pușcaru, semestrul II. Ioan Popescu. În anul 1870/71 semestrul I. Nicolae Cristea, semestrul II. Zăharie Boiu. În anul 1871/72 în amândouă semestrele a fost profesorul Ioan Popescu.

În anul 1872/73 iar Ioan Popescu. (În anul acesta dăm și de urmele vice prezidenților. În semestrul I. vice prezident a fost Simeon Popescu, iar în al II-lea Avram Stancu.)

În anul 1873/4 prezident Dr. Ilarion Pușcaru. În anul 1874/5 prezident Ioan Popescu. În anul 1875/6 prezident Ioan Candrea. În anul 1876/7 prezident Ioan Popescu. În anul 1877/8 prezident Dr. Ilarion Pușcaru. În anul 1878/9 prezident Dumitru Comșa. În anul 1879/80 prezident Dr. D. P. Barciaru. În anul 1880/81 prezident Simeon Popescu. În anul 1881/2 prezident Simeon Popescu. În anul 1882/3 prezident Dr. D. P. Barciaru. În anul 1884/5 prezident Dr. Ioan Crisănu. În anul 1885/6 prezident D. Comșa. În anul 1886/7 prezident D. Comșa. În anul 1887/8 prezident D. Comșa. În anul 1888/9 prezident Dr. I. Crisănu. În anul 1889/90 prezident I. Gh. Bu. În anul 1890/91 prezident Dr. I. Crisănu. În anul 1891/2 prezident Dr. D. P. Barciaru. În anul 1892/3 prezident Dr. D. P. Barciaru. În anul 1893/4 prezident Dr. P. Șpan. În anul 1894/5 prezident Dr. P. Șpan. În anul 1895/6 prezident Dr. P. Șpan. În anul 1896/7 prezident Dr. P. Șpan. În anul 1897/8 prezident D. I. Stăroiu. În anul 1898/9 prezident Dr. I. Stăroiu. În anul 1899/90 prezident D. Comșa. În anul 1900/901 prezident Dr. P. Șpan. În anul 1901/2 prezident Dr. Gh. Proca. În anul 1902/3 prezident Dr. P. Șpan. În anul 1903/4 prezident Dr. P. Șpan. În anul 1904/5 prezident N. Vățăsan. În anul 1905/6 prezident Dr. V. Stan. În anul 1906/7 prezident Dr. A. Crăciunescu. În anul 1907/8 prezident Dr. N. Bălan. În anul 1908/9 prezident Dr. I. Lupș. În anul 1909/10 prezident Dr. N. Bălan. În anul 1910/11 prezident Dr. A. Crăciunescu. În anul 1911/12 prezident Dr. N. Bălan. În anul 1912/13 prezident Dr. N. Bălan. În anul 1913/14 prezident Dr. A. Crăciunescu. În anul 1914/15 prezident Dr. A. Crăciunescu. În anul 1915/16 prezident Dr. A. Crăciunescu.

Despre vice-prezidenți aflăm urme începând cu anul 1872/73. În 1872/3 semestrul I. vice-prezident: Simeon Popescu, semestrul II. vice-prezident: Avram Stancu. În 1873/4 vice prezident: Victor Popea. În 1874/5 vice prezident semestrul I. D. Davidu, semestrul II. vice prezident Antoniu Boiu. În 1875/6 vice prezident semestrul I. Gheorghe Susmanu, semestrul II. vice prezident Vincentu Grama. În 1876/7 vice prezident semestrul I. Vasile Voinea, semestrul II. vice prezident Nicolae Cădo. În anul 1877/8 vice prezident Nicolae Moldovan. În anul 1878/9 vice prezident Matei Voiculescu. În anul 1879/80 vice-prezident Gh. Crasim Sărb. În anul 1880/81

vice-prezident Nicolae Borza. În anul 1881/82 vice-prezident Gheorghe Oprea. În anul 1882/83 vice-prezident Victor Tordășian. În anul 1883/4 vice-prezident Pavel Oprisa. În anul 1884/5 vice-prezident Virgil Onițiu. În anul 1885/6 vice-prezident Nicolae Clontea. În anul 1886/7 vice-prezident Emilian Popescu. În anul 1887/8 vice-prezident Ioan Teculescu. În anul 1888/9 vice-prezident Dumitru Goie. În anul 1889/90 vice prezident Elie Cristea. În anul 1890/91 vice-prezident Ioan G. Oltean. În anul 1891/2 vice-prezident Nicolae Vățăsan. În anul 1892/3 vice-prezident Ioan Georgie. În anul 1893/4 vice-prezident Ioan Mota. În anul 1894/5 vice-prezident Marcu Jantea. În anul 1895/6 vice prezident Victor Părală. În anul 1896/7 vice prezident Ioan Dobru. În anul 1897/8 vice-prezident Lazar Trăianu. În anul 1898/9 vice-prezident Ilie Hociotă. În anul 1899/900 vice-prezident Constantin Fămând. În anul 1900/901 vice-prezident Sebastian Stanca. În anul 1901/2 vice-prezident Gheorghe Taibure. În anul 1902/3 vice prezident Nicolae Șonevici. În anul 1903/4 vice-prezident Ilie Belentă. În anul 1904/5 vice-prezident Trandafir Scorobăț. În anul 1905/6 vice-prezident Ioan Duma. În anul 1906/7 vice-prezident V. Păltinean subst. O. Costea. În anul 1907/8 vice-prezident Petru Debu. În anul 1908/9 vice-prezident Traian Căban. În anul 1909/10 vice-prezident Nicodim Cristea. În anul 1910/11 vice-prezident Gheorghe Comșa. În anul 1911/12 vice-prezident Grigorie Vermeșan. În anul 1912/13 vice-prezident Ioan Sandu. În anul 1913/14 vice-prezident Constantin Bodea. În anul 1914/15 vice-prezident Ioan Goron. În anul 1915/16 vice-prezident Zăharie Stanciu. (Va urma).

NOUTĂȚI.

În provinciile ocupate. Arhiducele *Friedrich*, supremul comandant al armatelor, a vizitat provinciile ruse și ocupate și în același timp și cartierul generalului *Linsingen*. În 14 i. c. arhiducele a sosit la Lublin, apoi la Ivangorod și la Novosalexandria, și pretutindeni a constatat cu mulțumire, că toate ramurile de administrație funcționează în mod îmbucurător. Într-una din localități arhiducele a fost primit de generalul de infanterie *Linsingen*, și a stat câteva timp la cartierul acestuia, folosindu-se de ocazie să-l felicite la rezultatul obținut la Cearători k.

Moarte de erou Iaregistrăm cu părere de rău trista veste despre trecerea la cele eterne pe câmpul de luptă din Galizia a prim-contabilului Băncii „Agricola” din Sebeș, *Enea Medeanu*, decedat în 3 Noembrie a. c. Răposatul de la începerea războiului, întâi cu rang de cadet aspirant, apoi ca sublocotenent, a servit la regimentul 23 de huzari, luând parte la mai multe bătălii și distrugându-se prin tînă și viața sa. Pe răposatul îl jălește tînă și nemărginita lui soție, *Victoria* născ. *Bona*, cu care a încheiat căsătoria abia cu 2 luni înainte de izbucnirea războiului, îl jălește neconsolatul său tată, venerabilul proto-presbiter al Sebeșului *Sergiu Medean*, al cărui fiu mai mare era răposatul, apoi frații și surorii și numeroase rude și Odih ească în pace!

Daruri La împlinirea anului al 25-lea dela cununie, în 24 Noembrie n. 1915, dl. *Dr. V. Silé Bologa*, directorul școlii civile de fete a Asociației, cu sota sa *Letiția n. Papiu*, dăruiesc: 25 cor. „Fondului elevilor absolvenți de școala Asociației” pentru ajutorarea elevilor lipsiți de mijloace. 25 cor. Mesei Studentilor „Virgil Onițiu” din Bănoș, 15 cor. Fondului copiilor săraci din parohia ortodoxă-română Sibiu-Cetate și 15 cor. „Reuniunii Meseriașilor Români” din Sibiu, pentru daruri de Crăciun copiilor săraci.

Imprumutul de război. Semnările în Sibiu la împrumutul al treilea de război au dat un rezultat în cifră rotundă de 24 milioane coroane, din care la „Albina” s-au subscris un milion și jumătate, restul la celelalte bănci sibiene. La primul împrumut de război orașul nostru a participat cu suma, în cifră rotundă de 11 milioane, la al doilea cu 10 milioane, la al treilea cu 21 milioane coroane. Prin urmare la al treilea împrumut Sibiu a semnat cu trei milioane mai mult, decât la primele două împrumuturi de război.

Cale zadărnice. Doi oșteri sârbi au călătorit la Sibiu în scopul — cum spune *Corriere della Sera* — să implore ajutorul comandantului aliaților de acolo. Oșterii spun următoarele: „Nu avem pâine pe seama ostașilor noștri. Ne prăpădim cu toții, și totuși nu putem salva Sărbia”.

Patru magnați noi. Majestatea Sa, Regele nostru, a numit membri pe viață ai casei magnaților pe G. J. J. ŌŌn, directorul ziarului „Az Uj Ag” din Budapesta, pe Horvath Elemér, director de bancă, pe Szily Kálmán, bibliotecarul Academiei maghiare de științe, și pe Weisz Manfréd, mare industriaș. Se vede, că înaltul guvern încă n'a găsit nici un Român vrednic de a face parte, ca membru numit pe viață, din casa magnaților, și de a înlocui pe decedatul Dr. Iosif Gall.

Când poruncește englezul. Un grup al deputaților francezi din părțile nordice ale țării a călătorit zilele acestea în vechea provincie Bretania, unde crește mizeria pe zi ce merge. Primării și conducătorii municipalităților, vorbind cu deputații, s'au jălit cu dusebi și împotriva englezilor. Autoritățile militare engleze adevărat fac rezistență fără nici o considerare că se găsește în țară amici și aliați. Lente, lent, poame și păstăieșe trebuie să li se pună mereu la dispoziție. Opoziția preferențelor nu ajută de loc. Comandarea engleză se protestează și nu admide să i se facă observații în afacerea aceasta. Poporul breton este îndignat și agitația sa se răspândește tot mai mult. În prăvăliile de alimente se petrec zilnic bătăi și încercări.

Execuțai în masă. Un deputat danez întors din Italia spune, că a petrecut în Florența, când 200 de soldați și marinari, refuzând să plece la front, au fost cu toții împușcați.

Primirea prizonierilor eliberați. Prizonierii austro-ungari, oșteri și soldați, cari au fost eliberați în Noș, au sosit la Scia, unde li s'a făcut o entuziastă primire. Regina Eleonora cu fiicele sale așteptau pe militarii noștri la gară, unde se aflau și reprezentanții guvernului bulgar, ai comandamentului militar, și personalul legățiunii austro-ungare. La intrarea în oraș prizonierii eliberați au fost întâmpinați cu nesfârșite ovatii din partea populației capitalei bulgare.

Nu mai vrea să trăească. Foștul secretar al legățiunii rusești în Sărbia, Ieconev, sosind la Sibiu a povestit, că regele sârbeșc Petru se consideră cu totul pierdut. Caută anume luptele dela front, în liniile prime: se pare că domnitorul desnădăduț ar vrea să moară în război.

Orșova—Ruscuc. Apele Dunării sânt curățite de pramezii. Astfel circulația vapoarelor poștale și-a reluat cursul cu ziua de 18 Noembrie. Vapoarele pleacă dela Orșova la 8 ore dimineața de patru ori pe săptămână (Lunia, Miercuria, Joi și Sâmbăta) și sosesc la Ruscuc în ziua următoare la 6 ore dimineața, atingând stațiile: Ciadova, Prahova, Radueș, Vidin, Lompaianca, Ruhova, Neopol, Șștov.

Pentru ziua numelui. Exactorul arhiducez, dl. *Victor Tordășianu*, răscumpărând felicitările cu prilejul onomasticeii sale, dăruiește 5 cor. la fondul *Victor Tordășianu* al „Azilului” Reuniunii române de înmormântare din Sibiu, pentru adăpostirea orfanilor și bătrânilor noștri scăpați, 5 cor. la fondul *Andreișni* baron de Șaguna pentru ajutorarea cu preferință a văduvelor și orfanilor ostașilor noștri căzuți pe câmpul de onoare, și 5 cor. la fondul jubilar *Nicolae Cristea* pentru monumentele bărbatilor binemeritați ai meseriașilor noștri.

Un ordin de zi. Colonelul sârb *Vasicev*, comandantul Monastirului sau al Bitolai, a dat ostașilor săi un ordin de zi, unde le mulțumește pentru viața și jertfele aduse pe altarul patriei. Știe, că aceste jertfe nu s'au sfârșit, și că altele nouă le stau înainte. De aceea așteaptă dela ostasi acum, când se dau luptele grele și hotărâtoare, ca să lase în urma lor un exemplu strălucit, care va fi păstrat în istorie pe seama generațiilor viitoare.

Stigmatizare. Însăși faptele în Italia, cu prilejul furnizărilor militare, au îndemnat presa de acolo să înfățișeze cu asprime pe domnii sarlatani. *Tribuna* scrie: „Frunzărit în Infernul lui Dante: este plin de căm tări, falșișători și înșalători. Aceiași oameni există și astăzi. Cronicele despre furnizările militare ocupă tot mai mult loc în coloanele ziarelor. În Toscana, în Romagna, în Piemont, pretutindeni se fură și se înșală. Nimic mai bestial, decât faptul acesta. Alungați până în vârful Alpiilor lipitorile ce ne store sâng le. Nici să n'ajungă în fața tribunalelor noastre”. — Zăru *Stampa*, aflând că un avocat, care e și deputat în parlament, a luat asupra sa apărarea unor mișei d'acasta, declară următoarele: „Este cu reputația să fie adevărat. Înainte de a primi asupra sa o astfel de apărare, trebuie să renunțe la mandatul de deputat”.

Bioscopul Apollo. Lună și Marti în 22 și 23 Noembrie n. 1915 se va reprezenta următorul program: Știri din război Ura, dramă socială în 3 acte Jucată de artiștii fabricii „Nordisk”. Păzitorul de găș'e comediei „Nordisk”. Piesa morală socială în 3 acte. Noutate a societății de filme „Nordisk”.

Convocare.

Pe baza § 9. din statute prin aceasta se convoacă adunarea generală extraordinară a reuniunii femeilor gr. or. rom. din Făgăraș și jur, ce se va ținea Duminică în 28 Noembrie 1915 nou în localul școlii confesionale gr.-or. rom. din Făgăraș la 3 ore p. m. cu următorul program:

1. deschiderea adunării;
2. deciderea asupra ordinului Ven. Consistoriu Nr. 10.067 școl. cu privire la solvirea ajutorului cerut de biserica gr.-or. rom. din loc pe anii 1908, 1909, 1910, 1911 și 1912 pentru susținerea școlii confesionale rom. gr.-or din loc.

Făgăraș, din ședința comitetului, ținută în 16 Noembrie 1915.

Ana Dr. Motoc *cassieră,* Matei C. Jiga *secretar.*
în absența dnei prez.

Note și impresii.

Din intelpecuinea altora. Nenorocire înseamnă adevărată nevrednicie.

— Nu hrăni cănele de pripas, ci fă-l să se întoarcă acasă la dânu!

— Un șhop și un orb nu fac cât un om întreg.

— Banul pentru trai, nu traiul pentru bani!

Miturile. Un ziar semioficios din Sofia publică rezultatele cercetării în afacerea miturilor mari comise în Bulgaria. Acțiunea de mituire a condus-o secretarul legățiunii engleze Fitzmaurice și comisionarul ministerului de comerț francez Declozier. S'a constatat că următoarele persoane au fost mituite: Iordan Ivanov cu un milion și 300.000, M. neio Crivosicov cu 526.000, Nicola Costov cu 100.000, George Iurlov cu 420.000. Pe lista mituitilor s'au mai găsește și alții, cu suma totală de peste opt milioane franci. Bani li s'au dat sub titlu de a procura alimente; dar s'a dovedit, că nici unul dintr'iașii nu s'a mai ocupat cu asemenea afaceri și că toți sânt persoane politice.

Bulgarii au curaj să cheme în fața tribunalului militar pe acești oameni plătiți de englezi și francezi, și să le dicteze pedepsa meritată.

O listă similară bucureșteană ar da de gol cu siguranță vreo câteva triste celebrități naționaliste. Și n'ar strica.

Poșta redacției.

Dlul B. și C. Articolul Censuri de groază din „Progresul” nr. 29 este reprodus întotdeauna cum l'am publicat noi. — Îmbrună cu alte știri și felurimi din aceeași foaie. N'nic mai ușor de aț sa „redacțezi” în așa fel. Așteptăm cele promise.

Teatru.

(x) *Frații dela St. Bernhard*, cea mai bună lucrare a scriitorului Anton Ohorn, cu subiect din lumea călugărească, au avut înainte cu vreo zece ani mare trecere. Autorul și-a luat curajul să înlăture puțin vâulul negru, ce acopere viața din unele mănăstiri austro-ungare.

Sânt aduse pe scenă figuri adevărate și interesante: spirite liberale, inimi evlavioase, fețe curioase la aparență și bogate la fărâncie, intriganti și ariviști, iubitori ai adevărului și mincinoși, îndrăzneți și umiliți, buni și răi, — așa cum sânt de fapt oamenii și în afară de zidurile mănăstireșii.

În reprezentarea de alaltă seară, Sâmbăta, piesa fiind jucată cu multă ambițiune, a obținut la sfârșitul fiecărui act, din cele cinci acte, aprobările sincere ale auditorului numeros.

Nu mai puțin norocoasă s'a dovedit *Fata pădurarului*, opereta de seară. Publicul de Duminică se însufletește ușor, ear muzica vieneză a lui Iarno este dintre cele mai ademenitoare. Bine au jucat și cântat damele *Fürstenau*, *Birk* și *Wehrburg*, și domni *Woreilly* și *Asper*, ale cărui cuplete actuale, cu raport la mult dorita pace, au trebuit repetate în urma sg. motoaselor aplauze.

Pentru săptămâna aceasta se promit două noutăți: piesa *Femea diavolului* și opereta *Împrejurul iubirii* (Rund um die Liebe).

Nr. 10946 Plen.

(202) 2-3

CONCURS.

In scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor ce se votează pe anul 1916 din fundațiunea „Andronic“.

I. Pentru învățăcei de orice meserie.

II. Pentru sodalii, deveniți de atari în decursul anului 1915.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se descrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinților.
3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indica în acest atestat: câți prunci minori sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserii; având să se arete și ținuta față de biserică a petentului.

Concurenții pot fi numai Români ortodocși născuți în arhidieceza Transilvaniei.

In special au să dovedească:

I. Învățăceii.

- a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;
 - b) că au cercetat școala poporală, ori altă școală superioară;
 - c) că a încheiat contractul cu maestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);
 - d) adeverință dela maestrul despre sporul ce-l arată în meserie, despre diligența și purtarea morală; vidimată de catichetel sau parohul local.
- Contractul trebuie aclus la cerere în original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

- a) că au terminat anii de învățare, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună și fac spor multăm'tor, ceea ce vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adeverință dela maestrul;

c) ceice vor dovedi, că sunt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiți.

III. Sodalii, cari sunt în condițiuni de a deveni măestri:

- a) să aibă certificatul de maestrul;
- b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceea ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverințe dela maestrul la care au lucrat;
- c) în cerere să arete anume locul unde voește să se așeze ca maestrul, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;
- d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserică și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cere-rile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate consistorului arhidiecezan gr.-oriental din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1915 st. v.

Cererile neinstruite în regulă și cele întrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 4 Noembrie, 1915

Consistorul arhidiecezan.

„Nădlăcana“, institut de credit și economii societate pe acții în Nădlac.

Concurs

pentru ocuparea postului de

practicant ori practicantă.

Reflectanții au să-și înainteze ofertele până la 5 Decembrie st. n. a. c., comunicându-ne pretensiunile de retribuție și ziua când ar putea ocupa postul.

Nădlac, 1 Noembrie 1915.

„Nădlăcana“, institut de credit și economii societate pe acții.

(203) 1-2

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

Aviz.

La cassa de păstrare (reuniune) în Săliște se primește pentru durata răboiului

un practicant.

Reflectanții au să trimită atestatul de maturitate dela o școală comercială, eventual și alte documente până la finea lunei curente. Preferiți vor fi cei cu praxă de bancă. Salar vor primi 100 cor. la lună. Postul va trebui ocupat îndată după alegere.

Săliște, în 12 Noembrie 1915.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

(201) 3-3

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei și Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluește mă Dumnezeule“ etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efreem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunile înainte de împărțirea cu s. cuminecătură ale marelui Vasilie și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărțirea cu s. cuminecătură; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitei cruci.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu 40 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revanzătorilor li se dă rabat 20%.

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian, redactorul „Telegrafului Român“ a apărut:

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Educarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto postal.

Revanzătorilor li se dă 20% rabat.

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit

revăzută la însărcinarea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de Dr. Pavel Roșca, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolitan al Românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania **Ioan Mețianu**.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolara, sub titlul: „*Τὰ συμβολικὰ βιβλία*“. Atena. 1883.

In aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefața“ revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isvoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea“ arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de 2 cor. 50 fil.

Revanzătorilor li se dă rabat 20%.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

- I.**
- Adormirea Maicei Domnului
 - Bunavestire
 - Nașterea Domnului Iisus Christos
 - Fuga la Egipt
 - Iisus în biserică de 12 ani
 - La nunta din Cana
 - Iisus pe mare
 - Învierea lui Lazar
 - Schimbarea la față
 - Răstignirea lui Iisus Christos
 - Punerea în mormânt
 - Învierea Domnului
 - Înălțarea — Floriile
 - Tăierea împrejur
 - Nașterea Maicei Domnului
 - Pogorârea Duhului sfânt
 - Nașterea sfântului Ioan Botezător
 - Grigorie, Vasilie și Ioan
 - Adormirea sfintei Ane
 - Aflarea capului sf. Ioan Botezător

- II.**
- Iisus pe Cruce
 - Înălțarea sfintei cruci
 - Ilie prorocul în carul de foc
 - Tăierea capului sfântului Ioan
 - P. Grigorie teologul
 - Sf. Vasilie
- III.**
- Botezul Domnului
 - Constantin și Elena
 - Sfântul Dumtru călare
 - Sfântul George
 - Maica Domnului
 - Petru și Pavel
 - Arhanghelii Mihail și Gavriil
 - P. Ioan Gură de aur
 - PP. Ioachim și Ana

- IV.**
- Arhanghelul Mihail
 - „ Gavriil
 - Apostol ori-care
 - Domnul Christos
 - Iisus în muntele Maslinilor
 - Sfântul Dumitru
 - Sfântul George
 - Ilie Prorocul
 - Ioan în pustie
 - Sfântul Nicolae
 - „ Simeon
 - „ Andreiu
 - Evangelistul Ioan
 - „ Luca
 - „ Marcu
 - „ Mateiu
 - Prorocul Zaharia
 - Apostolul Iacob
 - „ Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35-—	40-60	51-80	70-—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28-—	34-60	42-—	56-—	70-—	cor. foarte fi e.
fine . . .	26-60	29-40	46-20	56-—	72-50	23-10	27-30	40-60	49-—	65-80	20-30	23-80	35-—	43-40	60-20	18-20	21-—	30-80	39-20	56-—	„ fine.
simple . . .	14-—	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14-—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14-—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	60	26-60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tînchioș și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru praporeri din orișicare fel de materii și de orișicare coloare pe lângă condițiile cele mai favorabile